МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Центр заочної форми навчання
(повна назва факультету)

Кафедра банківської справи
(повна назва кафедри)

Допустити до захисту
Завідувач кафедри_____
(підпис)
Кузнєцова Людмила Вікторівна
(прізвище та ініціали)
"___" _____ 2018_ року

РЕФЕРАТ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра
(освітньо-кваліфікаційний рівень)

з теми: **«СІЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БАНКУ»**

Виконав: студентка_6_ курсу, групи_10м_ спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», спеціалізація «Банківська справа» _____
(шифр і назва спеціальності)
_____Довганюк Юлія Юріївна_____
(прізвище та ініціали)
Керівник _____ канд. екон. наук, доцент Тарасевич Наталія Вадимівна_____
(прізвище та ініціали)

ОДЕСА - 2018 року

АНОТАЦІЯ

Предмет дослідження є методичне та організаційне забезпечення комплексної оцінки фінансового стану банку.

Об'єктом дослідження є оцінка фінансового стану ПАТ «Південний».

Метою дослідження виступає розробка теоретико-методологічних засад здійснення оцінки фінансового стану банку та розробка практичних рекомендацій щодо його поліпшення.

Завданнями роботи є: розкриття сутності та підходів до виділення видів фінансового стану банку; вивчення факторів, що визначають фінансовий стан банку; вивчення основних видів і методів аналізу фінансового стану банку; здійснення огляду основних методик проведення аналізу фінансового стану банку; оцінка показників достатності капіталу; показників ділової активності; фінансової стійкості; показників ліквідності та платоспроможності банку: ефективності його діяльності та якості менеджменту; обґрунтування рекомендації щодо поліпшення фінансового стану банку.

За результатами дослідження сформульовані рекомендації для підвищення ефективності в сфері управління фінансовим станом банків.

Одержані результати можуть бути використані у практичній діяльності ПАТ банку «Південний» для удосконалення існуючої технології оцінювання фінансового стану банку.

Рік виконання дипломної роботи 2018

Рік захисту роботи 2018

Ключові слова: фінансовий стан, достатність капіталу, ліквідність, фінансова стійкість, рентабельність, ділова активність.

Дипломна робота містить 87 сторінок, 20 таблиць, 1 рисунок, список літератури з 60 найменувань, 1 додатку.

SUMMARY

The subject of the research is the methodological and organizational support of a comprehensive assessment of the financial condition of the bank.

The object of the study is an assessment of the financial situation of PJSC "Pivdenny".

The purpose of the thesis is to develop theoretical and methodological principles for assessing the financial condition of the bank and to develop practical recommendations for its improvement.

The tasks of the work are: disclosure of the essence and approaches to the allocation of types of financial condition of the bank; studying the factors that determine the financial condition of the bank; study of the main types and methods of analysis of the financial condition of the bank; Review of the main methods of conducting an analysis of the financial condition of the bank; assessment of capital adequacy ratios; indicators of business activity; financial stability; indicators of liquidity and solvency of the bank: efficiency of its activity and quality of management; justification of the recommendation to improve the financial condition of the bank.

The results of the study formulated recommendations for improving the efficiency of the management of the financial condition of banks.

The results obtained can be used in the practice of PJSC Pivdennyi Bank to improve the existing technology for evaluating the financial condition of the bank.

Year of completion of thesis 2018

Year of protection of work 2018

Key words: financial status, capital adequacy, liquidity, financial stability, profitability, business activity.

Thesis contains pages, tables, drawings, a list of literature of 60 titles, 1 application.

Актуальність дипломної роботи. Оцінка надійності банків є актуальною проблемою як для банківських установ, яким слід оцінювати своїх партнерів і конкурентів, так і для їх клієнтів, що оцінюють діяльність банків за багатьма критеріями. У зв'язку з цим з'являється необхідність визначення фінансового стану банку, його можливостей, оцінки ділової репутації, слабких сторін, а також можливості надання прогнозної оцінки його діяльності. Пошук «ідеального банку» з позиції клієнта і надійного й стійкого до коливання ринкових чинників з позицій регулятора зумовили потребу дослідження принципів, критеріїв, методів оцінювання надійності, ефективності та фінансової стійкості банківської діяльності.

Основні принципи функціонування банків і проблеми забезпечення їх стабільного фінансового стану в ринкових умовах досліджувалися такими зарубіжними вченими як Р. Бернд, Е. Дж. Долан, Р.Л. Міллер, П.С. Роуз, Дж. Ф. Сінки, Д. Стоун, П. Умлсон, С. Хьюс, Д. Ван Хуз. Питання забезпечення сталого фінансового стану банківської установи розглядалися вітчизняними вченими: Дзюблюком О. В., Загороднім А. Г., Тиркало Р. І., Щербакової Г. В. та ін. В їх роботах висвітлено теоретичні основи аналізу і оцінки фінансового стану банків, визначено його показники, критерії оцінки та способи забезпечення стійкості, а також обґрунтовані особливості управління фінансовим станом банків з метою зміцнення їх позицій на ринку.

Мета дипломної роботи - теоретичне обґрунтування методологічних засад здійснення оцінки фінансового стану банку та розробка практичних рекомендацій щодо його поліпшення. Для досягнення поставленої мети запропоновані *наступні завдання*:

- розкрити поняття та підходи до виділення видів фінансового стану банку; вивчити фактори, що визначають фінансовий стан банку;
- вивчити основні види і методи аналізу фінансового стану банку;
- здійснити огляд основних методик проведення аналізу фінансового стану банку;
- представити оцінку показників достатності капіталу; показників ділової активності; фінансової стійкості; показників ліквідності та платоспроможності банку: ефективності його діяльності та якості менеджменту;
- обґрунтувати рекомендації щодо поліпшення фінансового стану банку.

Об'єктом дослідження є оцінка фінансового стану банку.

Предмет дослідження являє собою методологію та нормативно-методичні підходи проведення загальної оцінки фінансового стану банку.

Методологічною основою дослідження є діалектичний метод як загальний підхід до наукового пізнання проблем аналізу та його інформаційного забезпечення. У процесі дослідження застосовувався науковий апарат теорії економічного аналізу, його традиційні методи аналізу та оцінки системи показників (групування, метод порівняння, індексний метод і ін.) і їх інтерпретації економіко-математичними методами.

Інформаційну базу дослідження склали наукові публікації та монографічні видання вітчизняних і закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, дані звітності

банківських установ, офіційних статистичних збірників.

У першому розділі дипломної роботи «Теоретичні аспекти визначення фінансового стану банку» розглянуті теоретично-методологічні аспекти визначення фінансового стану банку. Проведене дослідження свідчить, що задача регулярного оцінювання фінансового стану банків на основі реальних економічних показників є досить актуальною і дозволить отримати досить ефективний інструмент інтегрованої оцінки банківських установ. Крім того існує тенденція до прозорості банківської системи, це в першу чергу обумовлено діяльністю міжнародних організацій таких, як Базельський Комітет з банківського нагляду, всесвітньо відома організація FATF, яка приділяє багато уваги банківському сектору з метою протистояння відмиванню грошей. Саме тому, якісно розроблена методика оцінки фінансового стану банків виконує функції: формує імідж банку; визначає місце банку серед інших банків, що дає можливість менеджерам оцінити "слабкі" та "сильні" сторони банку порівняно з іншими і прийняти адекватні рішення щодо вдосконалення його майбутньої діяльності; оцінювання банків клієнтами для прийняття рішень відносно співпраці з тією чи іншою банківською установою; забезпечення вивчення динаміки надійності банку, що дає змогу прогнозувати його розвиток; рекламування банку.

В сучасних умовах не існує єдиної системи, яка б відповідала у повній мірі умовам функціонування національної банківської системи. Законодавчо не закріплена жодна з методик оцінювання банків, тому найбільш ефективні методики не використовується банками у повній мірі, що не дає змогу побудувати комплексну систему рейтингів банківських установ України. А з огляду на те, що банки є фінансовими установами, діяльність яких значною мірою ґрунтується на довірі з боку клієнтів, адже вони розпоряджаються значною частиною суспільного капіталу, пріоритетне значення можуть мати такі характеристики як надійність і стабільність. Орієнтацію на стабільність можна вважати найдоцільнішою політикою банку, яка повинна ґрунтуватися на даних комплексного економічного аналізу.

У другому розділі «Практичні аспекти оцінювання фінансового стану банку» дана загальна комплексна оцінка фінансового стану ПАТ «Південний». Визначено, що протягом аналізованого періоду активи банку постійно зростають, але коефіцієнтний аналіз активів банку показав, що банку необхідно диверсифікувати свою діяльність. Надмірна концентрація діяльності банку сприяє реалізації ризиків, притаманних банківській діяльності. Позитивною тенденцією є те, що банк не дивлячись на кризові явища в економіці, продовжує нарощувати розмір свого кредитного портфелю, який складає більше 70% активів банку, але необхідно зазначити, що замало коштів направляються у інвестиційний портфель, що говорить про недостатню діяльність банку на фондовому ринку.

Одним з найважливіших факторів, які підвищують стабільне фінансове становище банку є постійне збільшення розміру власного капіталу банку. В умовах сучасного функціонування національної банківської системи, а саме підвищення тенденції до капіталізації банківської системи та імплементування

рекомендацій Базельського комітету з нагляду, підвищується роль достатності капіталу в діяльності банку. Проведений коефіцієнтний аналіз достатності капіталу ПАТ «Південний» свідчить про те, що всі коефіцієнти знаходяться у межах рекомендованих значень, але мають тенденцію до скорочення у динаміці, тобто перед банком стає загроза покриття збитків капіталом для забезпечення надійності коштів вкладників та кредиторів банку. Проведений аналіз свідчить про високу залежність ПАТ «Південний» від засновників, але необхідно відмітити, що протягом аналізованого періоду спостерігається тенденція до оптимізації структури власного капіталу банку. Щодо зобов'язань банку, то банк ПАТ «Південний» має стабільну клієнтську базу, розраховані дані свідчать про стабільність залучених та запозичених коштів. Необхідно зазначити, що протягом аналізованого періоду значно розширилися клієнтська база банку на 106,6% або на 7,66 млрд.грн., що в сучасних умовах є одним з ключових факторів стабільної діяльності банківської установи. Це збільшення зумовлено зростанням коштів юридичних осіб на 3,46 млрд.грн. або на 115,1%, а також зростанням коштів фізичних осіб на 4,2 млрд.грн. або на 100,4% протягом аналізованого періоду. Це ілюструє розширення відносин банку з клієнтами, при цьому депозити суб'єктів господарювання зростали більшими темпами в порівнянні з депозитами населення. При цьому у банку спостерігаються загрозливі тенденції для зберігання стабільності клієнтської бази у вигляді залучення коштів переважно у депозити до утримання.

В процесі оцінки були проаналізовані основні коефіцієнти ліквідності ПАТ «Південний», які свідчать про те що банк має достатньо ресурсів для покриття свої зобов'язань, однак спостерігається тенденція до скорочення значень обов'язкового нормативу поточної ліквідності, значення якого наближається до критичного значення 40%. В цілому, слід зазначити, що банк має стратегія підвищувати прибутковість, при цьому частково реалізує ризик до втрати можливості виконувати свої функції з обслуговування клієнтів. Тобто ліквідність ПАТ «Південний» є пріоритетним напрямом його діяльності, оскільки не виконання обов'язкових економічних нормативів значно погіршує його фінансовий стан. Ще одним напрямом оцінки фінансового стану банку «Південний» була оцінка показників ділової активності, які свідчать про високо активність банку у своїй діяльності. Однак необхідно зазначити, що стратегія обрано банком є доволі ризикованою. За показниками оцінки ліквідності можна казати про недостатній розмір високоліквідних активів банку та значну питому вагу недохідних активів, що в першу чергу характеризує ліквідність банку, але одночасно і недоотримання банком потенційних доходів від його діяльності. В процесі оцінки було розраховано та проаналізовано показники фінансової стійкості банку, які свідчать про те що значну частину капіталу банку розміщено в основні засоби та нематеріальні активи, що з одного боку свідчить про захищеність капіталу, а з другого про розміщення значної частини коштів в недоходні активи. Загалом необхідно зазначити, що показники фінансової стійкості мають тенденцію до поліпшення, але необхідно зазначити, що саме фінансова стійкість є одним з ключових індикаторів фінансового стану банку тому необхідно зазначити, за результатами проведеної оцінки фінансова

стійкість банку є достатньо забезпечена капіталом банку, але є резерви збільшення та покращення фінансового стану банку. Щодо показників рентабельності то необхідно зазначити, що банку необхідно збільшувати ефективність своєї діяльності тому, що показники рентабельності банку не відповідають рекомендованим значенням, що знижує результати оцінки фінансового стану банку.

За результатами проведеної оцінки можна констатувати середній фінансовий стан, який в першу чергу характеризується тим, що ПАТ «Південний» демонструє комбінацію фінансових та операційних недоліків, однак характер, природа і і суворість недоліків не вважається критичними, а тому ПАТ «Південний» є стабільним і здатним досить добре протистояти коливанням кон'юнктури ринку

У третьому розділі «Основні напрямки стабілізації фінансового стану банку» дипломної роботи апробовано методику розрахунку інтегрального показника оцінки фінансового стану банку за групами показників. Узагальнюючий показник оцінки фінансового стану ПАТ «Південний» станом на 1.01.2018 року дорівнює 6,05. Банк відноситься до другої групи - його фінансовий стан - близько до стабільного з ознаками проблемності. ПАТ «Південний» демонструє комбінацію фінансових та операційних недоліків, однак характер, природа і суворість недоліків не вважається критичними, а тому ПАТ «Південний» є стабільним і здатним досить добре протистояти коливанням кон'юнктури ринку.

Визначене, що стабільний фінансовий стан банку означає зростання основних позитивних параметрів (капіталу, активів, ліквідності, платоспроможності, прибутковості тощо) та зниження негативних параметрів (ризикованості діяльності банку, зменшення питомої ваги неробочих активів, неврівноваженості між активами та пасивами за строками погашення та між активними і пасивними процентними ставками). Процес його забезпечення стабільного фінансового стану є безперервним, динамічним і зумовлює необхідність постійного регулювання діяльності банку.

ПАТ «Південний» слід диверсифікувати свою стратегію роботи з клієнтами, якщо розглядати співпрацю банку у розрізі спеціалізації клієнтів, то найбільшу питому вагу мають операції з юридичними особами. Для більш оптимальної структури необхідно удосконалення методів управління власним капіталом та зобов'язаннями з ціллю збільшення достатності банківського капіталу. Банку необхідно створювати більш ефективну систему управляння ліквідності, яка є частиною повсякденної роботи банку. Перш за все треба розширювати методи управління ліквідністю тому, що банк зовсім не використовує методу запозичення ліквідності, тобто використання необхідних ресурсів шляхом запозичення на грошовому ринку.

Необхідно приділяти більше уваги маркетинговим інструментам, які забезпечать банку тісніший зв'язок з існуючими та потенційними клієнтами, дозволить моделювати свою позицію у конкурентному середовищі, що в свою чергу вплине на загальну ефективність його роботи та підвищить досягнуть результати. Банку необхідно планувати свою діяльність таким чином, щоб мати

можливість проводити кардинальну зміну усіх існуючих бізнес процесів, що значно покращить діяльність банку. Достатньої уваги требо приділяти зростанню групи активів, що приносять процентний дохід, а також формування ефективної системи ризик менеджменту банку.

Наукова новизна одержаних результатів. Набули подальшого розвитку теоретичні засади визначення фінансового стану банку; поглиблені методики комплексної оцінки фінансової стійкості банку в сучасних умовах; обґрунтовані рекомендацій щодо покращення фінансового стану банку.

Практична цінність отриманих результатів дипломного дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані в якості методичних основ для підвищення ефективності в сфері управління фінансовим станом банків. Розглянуті методики, на підставі яких були проведені розрахунки показників фінансового стану, можуть бути застосовні банківськими установами з метою відображення результатів фінансової діяльності.

Ключові слова: фінансовий стан, достатність капіталу, ліквідність, фінансова стійкість, рентабельність, ділова активність.